

Host

Napořád Emily

Všichni vědí,
jak by Emily
měla žít.

Maria
Navarro
Skarangerová

Emily forever

© Maria Navarro Skaranger

First published by Forlaget Oktober AS, 2021

Published in agreement with Oslo Literary Agency

Cover pictures from open sources

Translation © Jitka Jindřišková, 2023

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2023

This translation has been published
with the financial support of NORLA

Překlad této knihy vychází s laskavou
finanční podporou nadace NORLA

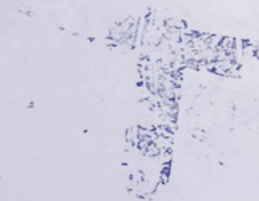
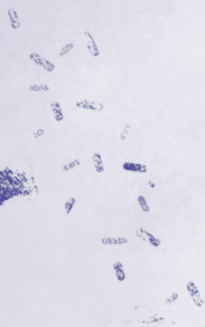
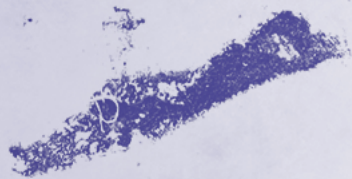

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1661-2 (PDF)

ISBN 978-80-275-1662-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1663-6 (MobiPocket)

Chudinka
Emily

Zima a skoro celý den tma, ráno až do desíti. Emily (Em? Nebo snad Emmu?) probudí světlo, to je na ni dost pozdě.

Podívejte se na ni, jak tam leží s polštářem mezi nohama a s rukou na bříše, dívá se k oknu, z okna, venku je šedivo. Emily, takové smutné jméno, ponuré jako deštivý den, kdyby ji teď viděla nějaká stará babka, pohladila by ji po vlasech a řekla by jí: ale děťátko, copak tu v bytě děláš samo samotinké? Je čas vstávat, Emily, řekla by ta babka, nato Emily vstane, z povlečení se kromě jejího vlastního pachu line i jakýsi cizí, kvůli břichu se z postele vykulí, už je pozdě, tak pozdě, tělo má těžké jako kámen, připadá si hranatá, široká vpředu i vzadu, tlustá, kotníky má oteklé, obličej příliš plochý a příliš kulatý.

Prohlíží se v zrcadle. Zatímco po otci má nos, pleť, široká zápěstí, po matce zdělila vlasy. Nechce se tím zabývat, oblékne si svetr a kalhoty.

Její byt je malý, je v něm místo přesně pro dva, víc určitě ne. Malý obývací pokoj, ložnice, v ní postel, pod postelí šuplíky na oblečení, to se momentálně válí na hromadě u zdi, protože ho nezvládá poskládat (takže pořád nosí zmačkané věci a neustále vypadá jako špindíra, ačkoli dbá

na čistotu). Malá kuchyně, stůl se dvěma židlemi, několik přiček, které oddělují místnosti, pračka ve sklepě. Když se snese černá noc, Emily v posteli dlouhé minuty a hodiny zírá do zdi a na strop, a protože spí málo, tráví spoustu času před televizí, pokud nemusí do práce. Televizi totiž zapíná, jakmile se probudí, a nechává ji běžet celý den, a to hodně nahlas, aby unikla vlastním myšlenkám. Díky rannímu programu, ve kterém kuchař peče velký bílý kus ryby, jí myšlenky vyskočí z balkonu, s plesknutím dopadnou na asfalt a jsou pryč.

Dívá se na telefon, na displeji vidí, že jí třikrát volala MÁMA a že minutu po třetím pokusu napsala zprávu: HALÓ, JSI VZHŮRU? MŮŽEŠ MI DÁT ECHO, AŽ SI TO PŘEČTEŠ? Nedá se žít a bát se o vlastní matku (jako se matky bojí o své dcery), když nikoho jiného nemáte, a Em teď skutečně nikoho jiného než svou starou matku nemá, ale cítí, naskakuje jí husí kůže, že musí odpovědět okamžitě, aby matka neměla strach. Volá zpátky s vědomím, že matka telefon schválně zvedne pozdě, a pokud Em zavěsí dřív, než matka stihne hovor přijmout, vyslechne si pak od ní: Nesmíš to pokládat tak rychle, mohla bych se rozplakat.

Matka se ohlásí až po třiceti vteřinách, Em je během vyzvánění počítá.

Em se jí zeptá, proč volala, a matka jí sdělí, že se dnes chystá vyrazit do města, napadlo ji, jestli Em nepotřebuje s něčím pomoci, jestli jí nemá dojít nakoupit. Em nechápe, s čím by měla potřebovat pomoci. Vyzní to neomaleně, ačkoli to tak nemyslela, a matka odpoví: No, já nevím, a Em přemýšlí, s čím by mohla potřebovat pomoci, netuší, co by to mělo být, možná vyměnit žárovku v koupelně. Matce řekne, ať přijde kolem čtvrté, jestli se jí chce, a ta souhlasí.

Chudinka ta, co se jmenuje Emily, dnes je, na den přesně, těhotná sedm měsíců, teď jsou jen dva, Em a rostoucí břicho, Em a dítě, poté co Pablo odešel, aby si vyřídil nějakou záležitost, jak prohlásil. Ano, tak to bylo, najednou byl pryč. Počkat, bylo to opravdu tak? Musím něco zařídit, řekl a na pár hodin se zamkl v pokoji, Em tehdy seděla na pohovce a dívala se na televizi, usnula, probudila se, Pablo byl pořád v pokoji, pak vyšel ven, přes rameno měl přehozenou černou sportovní tašku. Než odešel, Em se na něj podívala, Pablo jí pohled opětoval, Em uvažovala, na co Pablo myslí, kam se chystá, mrkl na ni, zavřel dveře, zamkl za sebou, Emily se dál dívala na televizi.

První dny po večerech čekala, poslouchala, jestli někdo nejede výtahem nebo nevychází po schodech nahoru, poslouchala, jestli před domem nezastavilo auto. Pak mu zkouší volat, vyzvání to a vyzvání, dokud to nevezme, hlas má nezúčastněný a ona se zeptá „co se děje“, Pablo na to „nic“, mluví lhostejně, Em zopakuje „nic, co to znamená“ a Pablo odpoví „nevím“, následuje dlouhá odmlka, „potřebuju bejt trochu sám a musím vyřídít tu záležitost s Ousmanem“. Em bubnuje prsty do okenní tabulky, řekne „sám, co to znamená“ a Pablo řekne „to znamená, že bysme si podle mě měli dát menší pauzu“, ona tomu nerozumí, nechápe, že se

s ní rozchází, nebo to pochopit nechce, nechápe to, myslí si, že vyřídí tu věc s Ousmanem a pak, nebo ještě později, jí zavolá, ale kdoví.

Emily si na okamžik uvědomí, že ji opustil, ovšem jen na okamžik. Kdybychom ji v tu chvíli viděli, měla by velké, temné, unavené oči (když vás někdo opustí, přepadne vás pekelná únava), vypadala by jako hromádka neštěstí.

Potom ale pod polštářem v ložnici najde igelitku a v ní dvacet tisíc, a poté co peníze spočítá, oči se jí opět rozzáří.

Babka by podotkla: Děvenko moje, to se holt stává. Objala by ji a kolébala, až by Emily znovu usnula.

Pak by se probudila, a kdo by se na ni podíval, ptal by se, čím chceš být, až budeš velká?

Jednou matka Em řekla, že pokud touží po čelenkách a šminkách jako ostatní holky, musí si začít vydělávat vlastní peníze (matka měla před výplatou pokaždé tak hluboko do kapsy, že když byla Em sama doma, musela jí zavolat a dovolit se, jestli si smí vzít něco k jídlu). Nato se Em s vytištěným životopisem a motivačním dopisem vypravila do supermarketu a dostala svoji první práci.

Před domem nově položili černý asfalt, tmavá cesta se táhne z kopce od zábradlí hned u Emi-
ných dveří k nadzemní stanici metra, odkud
Emily jezdí do práce, brzo, brzičko vyjde ze dveří
(ze dveří v podstatě nemůže vyjít nepozorovaně)
a přidržuje se zábradlí až dolů na nástupiště,
aby neuklouzla na ledu, brzo, brzičko přichází
do obchodu, aby všechno nachystala. Odemkne si,
zprovozní pokladny, bankovní sekci, Marewan se
přihlásí na počítač, připraví si smoothie a odskočí
si, Em dá zatím vařit vodu a udělá si kafe. Em
přinese balíky novin, vystaví deníky *VG*, *Dagbladet*,
Aftenposten a pár menších. Marewan postaví židli
k přeprávkám s jablky, Em se na ni posadí
a vydechne, nastává čas věnovat se činnosti, kterou
má Em na své práci ze všeho nejraději, zkontrolovat
ovoce a zeleninu. Hledá drobné vady, natuknutá
jablka, flekaté banány, příliš měkká avokáda —
někteří zákazníci jsou schopní avokáda úplně
splácnout, aby si zajistili kompenzaci v dvojnásobné
výši —, vyskládá pyramidu z pomerančů. Obere
pár listů ze zelí a pár lístků z bazalky, potom se
znovu posadí.

Em dokáže takhle zboží prohlížet celou věčnost,
dokud se jí z umělého žlutého světla neunaví oči,
dokud ji Marewan nepožádá, aby odpad vynesla
a šla za kasu.

V jednu chvíli, před přestávkou, když urovnává noviny ve stojanu do obdélníku, jí pohled padne na maličkatou fotku v rohu titulní strany, je na ní Pablův kamarád Ousman. Rozevře noviny a v nich si přečte krátkou zprávu, že policie provedla razii v bytě klíčové postavy osloského podsvětí, u Ousmana, zajistila tam velké množství drog a v posteli našla těžce zraněnou osobu, téměř v bezvědomí. Policie žádá, aby se jí ozval kdokoli, kdo by měl k případu jakékoli informace.

Em čte s vytřeštěnýma očima a s otevřenou pusou, tváří se pěkně hloupě, jako by to ani nebylo nepříjemné, ale vzrušující, jako by noviny psaly o ní samotné. Marewan na ni promluví: Co to tam děláš? a Em odpoví: Nic a odloží noviny stranou, aby si článek přečetla později. Na záchodě pak zavolá Pablovi, ale ten to nebere.

Je ráno, obchod zrovna otevřel a Marewan, šéf, zjišťuje, za kolik se prodávají jiné franšízové prodejny, některé mají obrat čtyři miliony, Marewan se s pár majiteli setkal, s těmi mladými ambiciózními muži, nezřídka homosexuály, kteří se rozhodli studium na čas odložit, protože na pozici vedoucího supermarketu, případně jeho zástupce, se dají za rok vydělat miliony. Sám má obrat vysoký, ale zase ne tak moc, chtěl by mít vyšší, v obchodě se to hemží zloději a Marewana to unavuje, unavují ho dny, co míjejí jeden za druhým, a taky ho unavuje, že si ještě nestihl dopít smoothie, ještě pořádně ani nerozlepil oči. Vytiskne tři papíry s fotkami zlodějů, připevní je na dveře mrazáku, na A4 napíše fixem kurdská mafie, zloději, vykřičník. Podle Marewana kradou Kurdové, někteří spousty marmelád, sklenice si cpou do tašky, jiní pivo, do tašky si cpou láhve, kradou i Bulhaři nebo Rumuni, nemusejí být přímo z Rumunska, na velkých čtyřkolkách v ulici zahlédl Marewan písmena BG, Pákistánci jsou všechno možné, ale zloději ne, i na ně je ovšem potřeba dávat si pozor, myslí si.

Vyvěsí pozvánku na oslavu pro personál, zároveň je to rozlučka s Emily před odchodem na mateřskou, zamluvil pro všechny bowling v centru, sraz je před obchodem, sjedou na bowling, potom se vrátí k obchodu, tam zaparkují a vydají se do příjemné

restaurace poblíž, kde dobře vaří. Účast potvrďte s předstihem, napsal na pozvánku.

Emily připevňuje bezpečnostní samolepky na spodek všech plechovek, sedí přitom na židli, má natažené termorukavice a bude takhle lepit několik hodin.

Marewan cítí za Emily určitou zodpovědnost, ne otcovskou či bratrskou, a snad ani partnerskou, spíš coby zodpovědný nadřízený? Zvláštní pocit jakési zodpovědnosti se do něj vkrade v okamžiku, kdy do obchodu vejde zákazník, o kterém Marewan ví, že se chová úlisně, a požádá Emily, aby mu ukázala, kde je cukr, přestože se jí chodí těžko, jde pomalu, kolébá se ze strany na stranu, podpírá se rukama v kříži, musí zákazníka doprovodit hluboko do nitra obchodu ke druhému nejvzdálenějšímu regálu s cedulí, na které stojí „pečení“, skloní se pro balení cukru a podá ho zákazníkovi, jenž prohodí, že Emily je jako cukrová panenka. Tehdy k nim Marewan přispěchá a zákazníka obslouží, Emily vybidne, aby si udělala přestávku, a ta mu později, když na pokladně platí za kolu a knäckebröt, poví: Předtím jsi mě zachránil, Marewane. A Marewan by tak rád vyslovil zdobnělinu jejího jména, Em Em Em, jak to říká Tina. Jen neví jak na to.

Před odchodem Marewan ještě mrkne na účetnictví. Začátek týdne, pondělí, úterý a středa, byl klidný, tržba poskočila nahoru, jen když lidem skončila pracovní doba, ale víkend to vynahradil a oni to dotáhli na 601, přitom předpoklad byl 558, což je dobrá zpráva, protože do budoucna se obrat stabilizuje na 600. Zároveň si však Marewan všimne, že zaměstnanci zákazníkům často vracejí peníze za čisticí prostředky a jiné drahé zboží, za poslední měsíc se jednalo o osm balení modrých hroznů za téměř padesát korun kus a o několik osvěžovačů vzduchu, zákazníkům vracela peníze i Emily, tedy nejen ona, je tak hodná, protože je těhotná. Marewan z kanceláře zamíří do obchodu a sdělí Emily, která má dnes zamknout, že jsou to podvodníci, že nadále bude zboží s garancí čerstvosti posuzovat on, dokonce i to do sta korun. Emily se brání, že šlo o jednoho z těch našťvaných zákazníků, co by na ně určitě poslali potravinářskou inspekci, nevěděla, co si počít, byla tu tenkrát sama, Jørgen měl zrovna přestávku. Máš mi zavolat, říká Marewan. Narkomani používají taktiku, že zboží vezmou přímo z regálu a pak ho chtějí vrátit. Proto si vždycky musíš vyžádat účtenku a důůkladně ji zkontrolovat, nabádá ji Marewan. Zbytek proběhne jako obvykle, Emily má během poslední půlhodiny vyndat chleby a ostatní pečivo, odepsat je, požádat pokladního, aby dorovnal zboží, kartáčky

na zuby atd., je třeba sbalit noviny, doplnit snus a cigarety.

Marewan taky vypíše týdenní bonusový úkol: Kdo mu pomůže s instalací regálu mezinárodní kuchyně?

Potom sedí v autě, v zácpě, jede po Trondheimsveien nebo po E6 k Lørenskogu nebo tam někam, možná do Ellingsrudu, domů za manželkou, domů za večeří, sprchou, postelí a světly, která zhasnou.

Emily mu pozdě večer pošle zprávu, až po skončení směny, je po jedné hodině v noci, píše NEMŮŽU PŘIJÍT NA TU OSLAVU, Marewan jí vzápětí odpoví ALE JE TO PŘECE TVOJE ROZLUČKA a Emily na to: MÁME RODINNOU SEŠLOST, UŽIJTE SI TO.

Možná si myslíte, že Emily je silná a výrazná ženská postava, ale ne, Emily je slabá, slaboučká, jak na těle, protože je těhotná (a brzo bude i na nemocenské), lýtka má tenká, tenoučká, hlavu sklání únavou, tak na duchu, ten vytéká, nyní doslova přetéká, a proto jí Marewan v práci přistrčil židli.

Kvůli bolestem pánevního dna musí v práci skoro celý den sedět. Sní s otevřenýma očima, na co myslí, na co asi tak myslí... nevím, nejspíš na nic, sedí tam, dokud se před ní neobjeví zákazník a neptá se na dort pavlova, Em odpoví, jestli myslí ten zmražený, ale to zákazník netuší, dostal prostě od manželky nákupní seznam. Dojdou spolu k mrazáku, ona první, on za ní, ona se nakloní dopředu a břichem narazí do pultu, žádnou pavlovu nevidí. Asi ji nemáme, usoudí. Z jiných povšimnutí hodných zákazníků dnes jednoho zajímá, proč se Emily pořád tváří tak smutně nebo rozmrzele (rozdíl mezi rozmrzelostí a smutkem tazatel nezná), působí to dojmem, že zákaznicky nevidí ráda, dokonce ani ty stálé, kteří u nich v obchodě nakupují každý den, měla by se víc usmívat.

Před několika dny Em během přestávky usnula, s hlavou v dlaních nebo s tváří na desce stolu,

s břichem pod ní. Když po čtyřiceti minutách vešel dovnitř Marewan, uchopil ji za paži a řekl, že přestávka skončila.

Je větší ticho než obvykle, je slyšet jen tekoucí vodu, a když je ticho, je to mnohem horší, nutí ji to sáhodlouze přemýšlet, myšlenky se vrství jedna na druhou, třetí na čtvrtou, staví se do řady a neberou konce. Namydlí se v podpaží a pod prsy a v rozkroku a za krkem, opláchne se, vypne vodu. Je úplně mokrá a v koupelně je zima, ze sprchového koutu vytéká voda, stéká na zem, stoupne si do loužičky na podlaze a posmutněle si uvědomí, že její dítě bude vyrůstat v bytě s netěsnícím sprchovým koutem a se zárubní umazanou od samoopalovacího krému, ach jo.

Jestli se cítí zrazená? Nejprve dlouho plakala, potom plakala tolik, že už ani nevěděla proč, a pak se všechno jakoby rozmazalo. Nešlo by Pabla seškrábnout, jako tvrdý tmavý strup po komářích bodnutí?

Je její vnitřní svět o tolik větší než ten vnější?

Ano, myslí na Pablův obličej, na jeho nažloutlou barvu a mateřské znaménko na tváři.

V noci se jí zdá o obličejích a tělech, o těsné blízkosti, a někdy, když leží dostatečně dlouho se zavřenýma očima, opravdu se jí podaří vyvolat pocit, že je tam Pablo spolu s ní. Tehdy Em cítí, že tam Pablo skutečně je.

Dřív se dotýkal jejího břicha, ještě plochého, kroužil po něm dlaní, dokola kolem pupku. Uvnitř přebývá Pablo junior, říkal Pablo, byl si naprosto jistý, že dítě je kluk.

Kdekdo by Em poradil, aby se přes to přenesla, kdekdo by jí pověděl, že se Pablo už nevrátí, ale jak ukončit vztah s někým, kdo není k zastižení? To nejde. Má mu snad někde nechat lístek? Nebo zprávu?

O určitých záležitostech Emily nic neví, souvisejí s Pablem a jí se netýkají, do toho ona nevrhá.

Pablo zavolá, aby jí řekl, že nikdo, ani Em, ani její matka, ani Pablova rodina, vůbec nikdo nesmí vypovídat na policii a nikdo nesmí s policií ani mluvit. Cajti ti budou mazat med kolem pusy, jen abys promluvila, říká. Seberou tě, pomoc žádná, říká. Požaduj právníka, říká. Ale cos vlastně proved, zeptá se Em. Nic, Pablo to v telefonu skoro vykřikne. A tak Em při prvním rozhovoru s policistkou požádá o právníka, přestože sedí v křesílkách a mezi nimi stojí nízký stůl s umělou rostlinou v květináči. Policistka se uchechtne, protože to působí, jako by Em napodobovala nějakou filmovou scénu. Jen se tu spolu nezávazně bavíme a vy hned žádáte o právníka, podotkne policistka, to mě trochu překvapuje, prostě mi povězte všechno, co víte.

Jak se Emily, stejně šedá a provlhlá jako betonové paneláky nahoře v Romsåsu, zvládne postarat o dítě? Zvládne dítě správně držet, osvojí si tuhle dovednost přirozeně, nebo bude úplně prkenná?

Vždycky se najdou rodiny, které si nedokážou poradit, v některých rodinách se neštěstí dědí, mají to v genech, spočívá tam a tíží je. Potvrzuje se to kdekoli, kam se Em vydá, jako křížek v její zdravotní kartě, po třech kontrolách na zdravotním středisku v nepřítomnosti otce porodní asistentce totiž nezbyvá nic jiného než do kolonky ostatní informace napsat „svobodná matka“, jen břicho náležitě roste a srdce děťátka buší, jak má. A pak je tu lékař, který ji upozorňuje, že uvolňování pánve může být bolestivé a skličující. Na vině je nedostatek pohybu. Pohyb je důležitý, říká, v těhotenství obzvlášť. Určitě se zastavte, pokud byste se cítila mizerně. Postupně se to zlepší, říká, a hned druhého dne jí v devět ráno volají z rodinné poradny (nebo jak se to teď jmenuje) s tím, že právě mluvili s jejím lékařem a že jsou v případě potřeby připravení jí okamžitě přispěchat na pomoc. Jedná se o nízkoprahovou službu, sděluje paní v telefonu, pro případ, že byste si potřebovala s někým promluvit. A ačkoli se snaží mluvit co nejmilejším a co nejusměvavějším tónem, telefonuje s vědomím, že je jen otázka času, kdy

se těhotná žena složí jako levná skládací židle. Em odpoví, že se má dobře a že se cítí dobře, což často odpovídá pravdě.

Během týdne Emily přibrala několik kil a porodní asistentka ve zdravotním středisku hned poukáže na to, že je to moc a že pokud se nevzchopí, budou jí muset vyvolat předčasný porod, protože má příliš úzkou pánev, vlastně jinak, protože tak velké dítě pro matku představuje nebezpečí (ale to přece s pávní nesouvisí, tak nevím, proč tohle Emily vykládá?).

Em pořád kyne a zabírá víc místa, než by kdy považovala za možné, stehna přetékají židli, v metru sedí na dvou sedadlech. S představou dítěte už se ovšem smířila, v břiše je dítě a čeká na mě, pronese Em. Je v pořádku, pronese porodní asistentka, že mu vytváříte prostor. Poprosí Em, aby se položila na to, co by Em nazvala prknem, ale je to lehátko, na které asistentka rozprostřela papír. Když si Em lehá, papír zašustí, asistentka se teď chová přátelsky a vlídně, v rukou si ohřeje gel a pomaže jím břicho, pak si ho na několika místech poslechne, tady ne, tady, tady má dítě záda, řekne a přejede sondou vlevo dolů, a tady jsou nožičky, řekne, několikrát sondu trochu přitlačí, aby se dítě pohnulo, překulilo. Potom břicho přeměří metrem a řekne: táááákhle velké.

Ano, nejdřív je porodní asistentka milá a vlídná, ale pak zvažní, její proměny připomínají otáčení knoflíkem u svítidla, drobnými, tenkými vrásčitými prsty s nehty nalakovanými narůžovo fuká do klávesnice. Mluvila s Eminým lékařem, mluvila s rodinnou poradnou a mluvila i se sociální pracovníci, hodlají se mladé ženě věnovat, můžou si na ni vyhradit čas ve středu, nebo s ní být v telefonickém kontaktu, aby se měla o koho opřít, na koho se obrátit, povídá asistentka. A pozor na cukr, cukru se vyhýbejte a dávejte si nohy nahoru.

Navíc by měla jít na nemocenskou. Porodní asistentka se diví, proč na ní není už dávno (ale drahoušku, zlatíčko, květinko), copak váš nadřízený neví, že jste těhotná, ve třetím trimestru přece nemůžete pracovat v supermarketu (!) na plný úvazek. To Emily nenapadlo, jen si brala méně směn, protože jí bylo zle a cítila se unavená. No dobře, řekne asistentka, je otázka, v jaké výši budete pobírat mateřskou.